

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА ЦЕНОВО, ОБЛАСТ РУСЕ

Изх. № 052/15.04.2024г.

ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ЦЕНОВО
Вх № 130/15.04.2024г.

ДО
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ
С. ЦЕНОВО

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА
от д-р Петър Петров,
Кмет на Община Ценово, област Русе

Относно: Отчет за изпълнение на Общинска програма за закрила на детето за 2023 година

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

Комисията за закрила на детето предоставя в началото на всяка година Отчет за изпълнение на Общинска програма за закрила на детето за предходната година.

Преди да се представи за разглеждане пред Общински съвет, Отчетът за изпълнение на Общинска програма за закрила на детето за 2023 г. бе приет единодушно с Решение № 01 по Протокол № 01 от 12.04.2024 г. от проведено заседание на Комисията за закрила на детето за 2024 г.

Във връзка с гореизложеното и на основание на чл. 52, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на общински съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация, предлагам Общински съвет – Ценово да вземе следното

РЕШЕНИЕ:

На основание чл. 21, ал. 1 т. 23 и ал. 2 от Закона за местно самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), във връзка с чл. 3, ал. 1, т. 22 и ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Общински съвет, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация, Общински съвет – Ценово

РЕШИ:

1. Приема Отчет за изпълнение на Общинска програма за закрила на детето за 2023 г.

Приложение: Отчет за изпълнение на Общинска програма за закрила на детето за 2023 г.

С уважение,

д-р Петър Петров
Кмет на Община Ценово

Съгласувал:
Мирослава Колева
Главен юрисконсулт

Изготвил:
Даринка Попова
Специалист „Образование“ и
Секретар на КДм

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЩИНА ЦЕНОВО, ОБЛАСТ РУСЕ

ОТЧЕТ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО ЗА 2023 ГОДИНА НА ОБЩИНА ЦЕНОВО

Комисията за детето е консултативен орган към Община Ценово, която разработва Общинска програма за закрила на детето, съобразно потребностите на децата и техните семейства в съответната община.

Общинската програма за закрила на детето за 2023 г. бе приета с Решение № 422, взето на Заседание на Общински съвет – Ценово, по Протокол № 61/26.04.2023 година.

През изтеклия период, общинските институции, ангажирани с проблемите на децата, следяха за изпълнението на заложените дейности и задачи, като участваха активно в реализацията им.

Общинската програма за закрила на детето за 2023 г. бе съобразена със Стратегията на Съвета на Европа за правата на детето /2022-2027/, Конвенция за правата на детето на ООН, Закон за закрила на детето и правилника за прилагането му и други стратегически документи, планове и програми.

ПРИОРИТЕТ 1: НАМАЛЯВАНЕ НА ДЕТСКАТА БЕДНОСТ И СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ НА ДЕЦАТА			
Оперативни цели	Дейност	Отговорни институции	Реализирани дейности през 2023 г.
Цел 1: Гарантиране на правото на детето да живее в сигурна семейна среда. Гарантиране на равен достъп до социални услуги	1.1.Предоставяне на финансова подкрепа на деца и семейства в риск по реда на ЗЗДт (помощи за превенция и реинтеграция и помощи при настаняване в семейства на роднини и близки и приемни семейства).	Д „СП“ – гр. Бяла	Три от децата, настанени в семейства на близки и роднини, са финансово подпомагани на основание чл. 49 от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето.
	1.2. Подкрепа на семейства с деца до завършване на средно образование на детето, но не повече от 20 годишна възраст, обвързана с редовното посещаване на детска градина и училище.	Д „СП“ – гр. Бяла	Осигурена е финансова подкрепа по чл. 7 от ЗСПД на 182 семейства с 266 деца. В началото на учебната 2023/2024 г. са отпуснати еднократни целеви помощи в размер на 300,00 лв. на семейства отговарящи на условията на чл. 4 от ЗСПД, както следва: - по чл. 10а от ЗСПД на 90 семейства със 101 деца, записани в първи клас, втори, трети и четвърти клас; по чл. 10б от ЗСПД на 19 семейства с 19 деца, записани в осми клас.
	1.3. Подкрепа на семейства на деца в неравностойно положение и	Община Ценово МКБПМН	С еднократна финансова помощ от Общински съвет – с. Ценово, съгласно Правилника за реда, начина и условията за отпускане на еднократни финансови помощи на граждани от Община Ценово е подпомогнато едно новородено второ дете от с. Новград. Помощта е в размер на 500,00 лв.

	с семейства или новородено или осиновено второ дете		Отпусната е и еднократна финансова помощ за лечение на 2 деца от общината: от с. Ценово в размер на 400 лв. и от с. Джулюница в размер на 800 лв. Ученици от цялата община изработиха великденска украса, която продадоха на Благотворителен базар и събраните средства бяха дарени за лечение на болно дете от с. Джулюница. Под ръководството на г-жа Камелия Божкова, директор на ОУ „Христо Ботев“ с. Ценово и обществен възпитател към МКБППМН - Ценово „лазарки“ благословиха домовете на жители на с. Ценово, като събраните средства също бяха дарени за лечение на детето. В благотворителна инициатива – Коледен базар под надслов „Щедростта няма граници“, всички ученици от общината изработиха коледни украшения. Със събраните средства бяха подпомогнати 3 деца в нужда от община Ценово През месец януари 2023 г. по Проект „С топли дрехи и обувки на училище“ на Програма на Съвета на Европа „РОМАКТ“ са осигурени зимни обувки, яке и спортен екип на 20 ученици от крайно бедни семейства – 9 от ОУ „Св. Климент Охридски – с. Долна Студена“, 6 от ОУ „Хр. Ботев“ – с. Ценово и 5 от ОУ „Хр. Ботев“ – с. Караманово. През м. декември 2023 г. са подпомогнати 32 ученици от ОУ „Христо Ботев“ в с. Ценово по Програма свързана с раздаване на хранителни пакети за деца в риск, реализирана от Областния съвет на БЧК гр. Русе. Пакетите съдържаха 10 вида храни като: ориз, пастет, конфитюр, вафли, бисквити, лютеница, макарони, захар, нишесте и натурален сок. В края на годината на семейство от село Долна Студена с 4 деца, 3 от които ученици, са раздадени 16 вида хранителни продукти от Съвместната кампания на БЧК и BILLA „Купи и дари за нуждаещ се“.
	1.4. Развитие системата за планиране и предоставяне на социалните услуги за деца и семейства. Във връзка с изготвяне на Националната карта на социалните услуги	Общински съвет Ценово, Община Ценово, Д-я „СП“ гр. Бяла, Д-я „Бюро по труда“ гр.	Община Ценово в изпълнение на чл. 35, ал. 1 от Закона за социалните услуги и чл. 37, ал. 1 от Наредбата за планиране на социалните услуги разработи Анализ на потребностите от социални услуги на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет. Част от данните, необходими за анализа са предоставени от дирекция „СП“ гр. Бяла и дирекция „БТ“ гр. Бяла. Въз основа на Анализа на потребностите е изготвено Предложение за планирането в общината на социалните услуги на общинско и областно ниво,

	извършване на преглед и разработване на Анализ на потребностите от социални услуги (СУ) на общинско и областно ниво, които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет. Изготвяне на Предложение за планиране на социални услуги и изпращане до ЦУ на АСП. Подобряване на междуинституционалното взаимодействие и координация.	Бяла, РЗИ – Русе, Ръководител и на социални услуги на територията на Община Ценово	които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет. Общински съвет Ценово с Решение № 414, взето на заседание с Протокол № 60/29.03.2023 г. прие Анализа и одобри Предложението. Те са изпратени в Агенция за социално подпомагане с писмо с изх. № 759/03.04.2023 г. В предложението от АСП проект на Национална карта на социалните услуги, за Община Ценово са предвидени следните социални услуги за деца и семейства: - Мобилна превантивна общностна работа (общодостъпна услуга); - Информирание и консултиране (специализирана услуга); - Застъпничество и посредничество; - Терапия и рахабилитация; - Обучение за придобиване на умения; - Асистентска подкрепа.
	1.5. Поддържане и развитие на социалните услуги за деца на общинско ниво и въвеждане на механизъм за повишаване на качеството им.	Община Ценово, Д-я „СП“ – гр. Бяла, Център за обществена подкрепа – с. Ценово	На територията на община Ценово функционира социална услуга в общността „Център за обществена подкрепа“. За периода утвърденият капацитет на ЦОП Ценово е 20 потребители, а заетостта към 31.12.2023 г. – 39 потребители, като средномесечно са реализирани социални услуги за 50 деца и техните семейства. Сключени са 35 нови договори за ползване на социални услуги с издадени направления – 13, Предварителна оценка на потребностите на дете/родител – 19, Заповеди – 3 от отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“ – Бяла. За периода от 01.01.2023 г. – 31.12.2023 г. „Център за обществена подкрепа“ е предоставил социални услуги на 84 деца и техните семейства, като голяма част от тях са ползвали две и повече социални услуги: • Социално-педагогическо, психологическо и логопедично консултиране на деца с образователни, поведенчески и логопедични проблеми и техните семейства

			– 10 деца. • Подкрепа и консултиране на семейства от общността – оценяване на родителския капацитет, консултации за справяне с проблеми при възпитанието на детето с оглед подобряване на грижата и осигуряване на сигурна и стимулираща среда за развитието му – 4 деца. • Превенция на рисково поведение на деца и младежи от общността – 3 деца. • Проблеми на децата при раздяла на родителите, превенция на родителско отчуждение – 2 деца. • Подкрепа, консултиране и наблюдение на непълнолетни майки и бъдещи такива. Придобиване на умения за отговорно родителстване – 3 деца. • Терапия и рехабилитация – 54 деца. • Информирание и консултиране – 20 деца. • Обучение за придобиване на умения за деца/пълнолетни лица – 21 деца. Екипът на услугата се състои от управител, изпълняващ и функцията на психолог, 2,5 щ. бр. социални работници и логопед.
	1.6. Насочване към ползване на подходящи социални услуги с цел превенция на изоставяне на децата: семейно консултиране, подкрепа, образователни програми	Община Ценово, Д-я „СП“/ОЗД – гр. Бяла, ЦОП – с. Ценово, училища, детски градини	През 2023 година към Центъра не са насочвани потребители в риск от изоставяне, не е отчитан и последващ такъв при работата по случаите. Все пак екипът е провел системи дейности по семейно консултиране, обучение и подкрепа на няколко семейства, при които е отчетено незадоволяване на потребностите на децата, незадоволителни условия по отглеждането им. В тази насока е реализирана подкрепа на 10 деца, биологичните им родители и разширени семейства с цел превенция от извеждане или последващо такова. През отчетния период „Център за обществена подкрепа“ не е работил с родители във връзка с превенция на изоставяне на деца. През 2023 година ОЗД при ДСП-Бяла е работил по 2 случая на деца от община Ценово в посока превенция на изоставянето на ниво Родилен дом. Майките на децата са родили преди навършване на пълнолетие, поради което и по отношение на тях са била предприети мерки за закрила в семейна среда по чл. 23 от Закона за закрила на детето (ЗЗДт). През отчетния период има 5 случая на непълнолетни майк, с които е работил отделът. В края на отчетния период има 1 активен случай по превенция на изоставянето.
	1.7. Превенция на риска за здравето и развитието при деца в	Община Ценово, Д-я „СП“ – гр.	„Център за обществена подкрепа“ е предоставил социална услуга „Проблеми на децата при раздяла на родителите, превенция на родителско отчуждение“ на две деца през 2023 година.

	ситуация на развод и раздяла на родителите от „синдрома на родителско отчуждаване“ чрез консултиране на родители и планиране на адекватни мерки	Бяла, ЦОП – с. Ценово, училища, детски градини	С децата са проведени психологически консултации в насока преодоляване на травматичните преживявания, здравословно справяне с негативните емоции, справяне със скръб, недопускане на отчуждаване спрямо родители и др. Консултирани са петима родители в следните насоки: предоставяне на информация за възможните последици за децата при конфликтна раздяла и несподеляне на родителството; подкрепа за разбиране на емоциите на детето, въввлечено в конфликта; информиране относно възможно влияние на развода върху детето и как родителите могат да го подкрепят след раздялата си; как да защитят детето от конфликтите помежду си (детето да не взема страна, детето да не бъде използвано за посредник при комуникацията, да не се критикуват един друг пред детето и др.); консултиране относно влиянието върху детето на наличие на продължителни и тежки конфликти между родителите; консултиране относно значението за детето на поддържане на лични отношения с двамата си родители; консултиране относно използване на позитивна и конструктивна комуникация с бившия партньор по отношение интересите на детето; консултиране относно поведение на детето при всеки от родителите (изисквания и правила и възможно противопоставяне от страна на детето, определяне на традиции и ритуали, дисциплина и възпитателни решения) и др. Работата с родителите се основава на специално разработена „Програма за родители в раздяла“.
	1.8. Развитие на приемна грижа като мярка за закрила. Насочване на лица, заявили интерес към приемната грижа към ОЕПГ	Агенция за социално подпомагане , Община Ценово, Дирекция „Социално подпомагане“/Отдел „Закрила на детето“ – гр. Бяла Областни	В община Бяла продължава да се реализира Проект „Приеми ме 2015 г.“ по ОП «Развитие на човешките ресурси». По проекта е въведен областен модел на управление и предоставяне на „Приемна грижа“ чрез екипи, сформирани на областен принцип. Преките дейности, свързани с обхвата на услугата на областно ниво се реализират от Областни екипи по приемна грижа /ОЕПГ/, сформирани към общината – областен град и обслужващите общини. Община Ценово е община-партньор, участник в проекта по Етап 2. Допустими по проекта са следните разходи: средства за пътни разходи на приемните семейства, за участия в обучения, супервизии и/или други форми на подкрепа за отглеждане на детето/децата, организирани извън населеното място по местоживееене; средства, свързани с проучване и наблюдение на приемните семейства и участие в обучения; средства за възнаграждения на администратор, счетоводител, оперативен счетоводител; средства за възнаграждения на ОЕПГ (началник екип и социални работници).

		екипи за приемна грижа (ОЕПГ)	В Община Ценово има две утвърдени Професионални семейства, активни и към момента. През изминалата година няма нови утвърдени или заличени от регистъра приемни семейства. С промените в Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето, съгласно чл. 50, ал. 4, в сила от 01.01.2021 г., средствата за деца, настанени в приемно семейство, които предоставя общината на база сключен договор с приемното семейство, се осигуряват от държавния бюджет по подписано Споразумение между Изпълнителния директор на АСП и Кмета на Община Ценово. Чрез трансфер от Агенцията общината получава бюджетни средства по програма „Подкрепа за деца и семейства“ за месечни възнаграждения на професионалните приемни родители и средства за месечен бюджет за издръжка на деца, настанени в професионални приемни семейства, съобразно възрастта (в т.ч. добавка за деца с увреждания). Община Ценово и през 2023 година, реализира и затвърди предоставянето на социалната услуга „Приемна грижа“. Децата, ползвали приемна грижа през 2023 г. в община Ценово до месец февруари, са 3. Настанени са в две професионални приемни семейства. С биологичните/разширените семейства на две от децата се е работило в посока реализиране на реинтеграционен процес. Същите са реинтегрирани на 01.02.2023 г. в биологичната семейна среда на бащата. Другото дете продължава да е настанено в ППС в с. Долна Студена. С приемните семейства и с приемните деца се извършваха ежемесечни срещи и разговори, при които се проследяваше развитието на децата и качеството на полаганите за тях грижи, от страна на приемното семейство.
	1.9. Осигуряване на обучение на кандидат-осиноводители и кандидати за приемни родители	Д-я „СП“ – гр. Бяла/О-л „ЗД“ Община Ценово, ЦОП, ОЕПГ	През изминалата година не са постъпили заявления от кандидат-осиноводители и кандидати за приемни родители.

	1.10. Подкрепа на деца и приемни родители; подпомагане процеса на напасване и адаптация	Д-я „СП“ – гр. Бяла/О-л „ЗД“ Община Ценово, ЦОП, ОЕПГ	През 2023 година „Център за обществена подкрепа“ е работил с 9 приемни деца. Предоставени са индивидуални психологически и социални консултации на 6 приемни родители. Към настоящия момент 4 от тези деца са реинтегрирани в биологичните си семейства, 2 са осиновени, 3 все още се намират в домовете на приемните родители. Реализирани са следните дейности: - при едно от децата са осъществени дейности във връзка с: психологическа подкрепа и работа за промяна на нагласи към осиновителната процедура; формиране на позитивни нагласи към осиновяването и реалистични очаквания спрямо осиновителния процес; отработване на негативните емоции и страхове във връзка с евентуална раздяла с приемното семейство и евентуално осиновяване; подготовка на детето за раздяла с приемното семейство. Дейностите с приемния родител бяха насочени към подготовка на приемната майка как да подкрепи детето при вписване в регистъра за осиновяване; - за две деца, настанени в ППС, бяха реализирани дейности за реинтеграция в биологичното семейство, която се осъществи началото на 2023 г.; - успешна подготовка за осиновяване бе реализирана с две момичета, които бяха осиновени и тяхната услуга приключи през м. февруари 2024 г.; - подпомагане в процеса на адаптация и промяна на дезадаптивно и регресивно поведение все още се провежда при две деца, настанени в ППС.
	1.11. Подкрепа на деца и осиновители в следосиновителния период. Подпомагане процеса на адаптация.	Д-я „СП“ – гр Бяла/Отдел „ЗД“ Община Ценово, ЦОП – с. Ценово	Не са извършвани наблюдения на деца в следосиновителен период.
	Цел 2: Гарантиране правата на децата в уязвимо положение – с увреждания, деца от етнически малцинства, деца в	Община Ценово, Д-я „СП“ – гр. Бяла/Отдел „Закрила на детето“, училища,	На територията на Община Ценово има 12 деца с увреждания. Всички семейства на деца с увреждания са информирани и консултирани от социални работници от Д-я „СП“ – гр. Бяла, за възможността за включване на децата в образователната система, запознати са с правата им съгласно Закона за предучилищното и училищно образование, Закона за семейните помощи за деца /ЗСПД/, Закона за закрила на детето, Правилника за неговото прилагане, Закона за хората с увреждания и Правилника за прилагане на закона за хората с увреждания, Закона за личната помощ и се подпомагат с помощи по Правилника за прилагане

конфликт закона	със	система	детски градини ЦОП – с. Ценово	на Закона за социално подпомагане, ППЗСПД, ППЗХУ и ППЗЗД. Екипът на ЦОП е работил с общо 4 деца с увреждания, три на територията на Община Ценово. Едното дете е в предучилищна възраст, при което предстои преосвидетелстване на ТЕЛК. Две от момичетата са записани в индивидуална форма на обучение. Социалната услуга и училищният персонал работиха съвместно чрез допълващи се дейности, свързани с повишаване на информираността на родителите във връзка със заболяването на децата, образователни дейности в домашна среда, консултации за повишаване на уменията и способностите за самообслужване, развиване на моториката, полагане на основите на познавателното развитие, начини за комуникация, подобряване на вербалните и невербални способности на децата и др. Към момента две от тези услуги са все още активни, една е прекратена през м. август 2023 г.
		2.2. Осигуряване на финансова подкрепа на семейства на деца с увреждания	Дирекция „СП“ – гр. Бяла	През 2023 г. ДСП Бяла е осигурила месечната помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане по чл. 8д от Закона за семейни помощи за деца, както следва: - на родители на 5 деца с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност – в размер на 930,00 лв.; - на родители на 3 деца с определени от 70 до 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност – в размер на 450,00 лв.; - на родители на 4 деца с определени от 70 до 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност – в размер на 350,00 лв.
		2.3. Осигуряване на условия за толерантност и недискриминация по отношение на всички деца от общината: провеждане на информационни беседи и кампании, подкрепа и участие в съвместни проекти, насочени към повишаване на обществената	Община Ценово, Здравен медиатор, Д-я „СП“ – гр. Бяла/Отдел „Закрила на детето“ Център за обществена подкрепа – с. Ценово, читалища	Основните Неправителствени организации в общината са читалищата във всяко населено място. Положителен индикатор е фактът, че ромите се включват активно в организирането на разнообразните мероприятия от годишния културен календар на общината и читалищата. Участват в танцови, певчески групи, театрални групи и всякакви други форми на самодейност. Традиционната култура (приказки, предания, песни, празници и обичаи и т.н.) е един от основните стълбове за запазване идентичността на всеки етнос. Постоянната обвързаност на ромите с институциите, и особено с читалищата, дава възможност за опознаване и опазване на ромската култура и води до съпричастност на ромската общност и с българската култура и традиции. ОУ „Христо Ботев“ – с. Ценово, успешно си взаимодейства с ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ „АМАЛИПЕ“ – Велико Търново . Учениците участват и в организирания от центъра фестивал „Отворено сърце“.

	информираност и чувствителност към правата на децата от рискови групи, промотиране на ромската култура	След успешно изпълнение на програма ROMAКТ в периода април 2020 г. – декември 2021 г., през м. юли 2022 г. кметът на Община Ценово подписа споразумение за възстановяване на активното изпълнение на Програмата. Програма ROMAКТ е съвместна програма на Европейската комисия и Съвета на Европа. Тя цели увеличаване на капацитета на местните власти за разработване и прилагане на приобщаващи политики и планове за социално включване на уязвими ромски общности. По Програмата е определен фасилитатор, който предоставя навременна помощ, като инструктира отговорните служители от общинска администрация за разработване и изпълнение на програми и мерки за приобщаване на ромите, както и за укрепване на диалога и сътрудничеството между общината и ромската общност. Когато е необходимо, получаваме техническа експертиза (за изграждане на капацитет и достъп до финансиране) от специализирани експерти. Във връзка с изпълнение на програма ROMAКТ в община Ценово още през 2020 г. е създадена местна активна група (МАГ) – доброволна гражданска структура на местната ромската общност. Членове на МАГ участват активно в създадената Общинска работна група за реализиране на местната политика за социално включване на уязвими общности в Община Ценово. Работната група е консултативен орган към кмета на Община Ценово за координация и сътрудничество между местната власт, държавните институции на местно и регионално ниво, ромската общност, структурите на гражданското общество и други заинтересовани страни, които работят за социално включване на групи в неравностойно положение, и дейността ѝ има публичен характер. В ЦОП Ценово се спазва политика на недискриминация спрямо всички уязвими групи, като мнението на потребителите и техните законни представители се зачита и приема. Макар и нереализирано – под формата на конкретно мероприятие, екипът на услугата информира и припомня правата на децата съгласно Конвенцията на ООН за правата на децата. Всички действащи правилници, процедури, разписани документи са базирани на държавните и европейски политики за защита на правата и от дискриминация. В тази връзка, екипът реализира дейности и със законните представители в следните направления:
--	---	--

		1. Информирание относно правата на децата според ЗЗДт, Конвенцията на ООН за правата на децата и др. 2. Информирание на потребителите и законните им представители за организации и институции, към които да се обърнат за подкрепа при нарушаване на правата им. 3. Предоставяне на информационни материали по темата на децата и законните им представители, подготвени според възрастта и степента им на разбиране. 4. Информирание на законните представители за наказателни законови санкции срещу тях при нарушаване на правата на децата. 5. Социално и психологическо консултиране. При предоставянето на социалните услуги, правата и достойнството на всички потребители, на техните семейства и законни представители, са зачетени и уважени. През 2023 година в ЦОП бе създадена и утвърдена нова документация съгласно НКСУ, свързана с гарантиране на правата на децата и техните семейства, с повишаване на тяхната информираност в тази насока. В Програмите за развитие на качеството, са заложили множество цели, свързани с повишаване на информираността на децата и семействата им за техните здравни, социални, образователни и други права, както и с процеса на предоставяне на услугите в Центъра, свързани с неговата дейност. С цел недопускане на дискриминация или нарушаване на права, служителите провеждат регулярно анонимно допитване до законните представители на ползвателите на СУ, които не са информирали или подали оплакване за нарушаване на не техните права.
2.3. Провеждане на държавната политика за предоставяне на грижи на деца с трайни увреждания чрез социалната услуга „Асистентска подкрепа“ или Механизма лична помощ за подкрепа за пълноценно участие в	АСП, Д-я „СП“ Бяла, Община Ценово	С оглед гарантиране на грижата за деца с увреждания и през 2023 г. продължава предоставянето на механизма лична помощ в изпълнение на Закона за личната помощ. По данни на дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Бяла, през отчетния период са извършени 4 индивидуални оценки на потребностите на деца с увреждания за включване в Механизма лична помощ. Ползватели на механизма за лична помощ могат да бъдат децата с право на чужда помощ с определени 50 и над 50 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност и децата без право на чужда помощ с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност. През 2023 г. ползватели на лична помощ са 8 деца. За

	обществото и преодоляване на барьерите на функционалните ограничения		всеки ползвател има назначен на трудов договор личен асистент родител или лице от разширения семеен кръг, който да предоставя Механизма лична помощ. През отчетния период няма деца с увреждания от общината, ползвали социалната услуга „Асистентска подкрепа“.
Цел 3: Подкрепа на отговорното родителство	3.1. Насърчаване на родителската отговорност; взаимодействие на институции за превенция на изоставянето на новородени деца	Д-я „СП“ – гр. Бяла, Отдел „Закрила на детето“, Община Ценово, ЦОП – с. Ценово, Здравен медиатор	През отчетния период „Център за обществена подкрепа“ е работил с 3 непълнолетни майки относно: формиране на родителски умения; подготовка за предстоящо раждане; подобряване на условията и средата; запознаване с нуждите на новороденото; информирание и консултиране в насока превенция от изоставяне на бебетата и др. Работено бе в следните основни насоки: правата на бременната и възможна социална подкрепа от държавата; протичането на бременността и промени, настъпващи в организма на жената; подготовка за раждането; за придобиване на умения за самостоятелен живот; формиране на родителски умения; етапи на развитие на бебето и как да развият когнитивните му умения в ранна възраст и др.; хранене и режим на детето; видовете привързаност и значението им за развитието на детето; стимулиране на развитието на детето; задоволяване на здравните потребности и др. След проведена работа с непълнолетните майки, разширеното семейство, институции и др. отчитаме положителни резултати и нито едно новородено бебе не е било изоставено.
	3.2. Работа с рискови общности с цел превенция на изоставяне още преди раждане	Д-я „СП“ – гр. Бяла, Отдел „ЗД“, Община Ценово, ЦОП Ценово, Здравен медиатор	Здравният медиатор е провел 6 беседи в с. Ценово, с. Караманово и с. Долна Студена за семейно планиране, сексуално здраве, предпазване от нежелана и ранна бременност. „Център за обществена подкрепа“ не е работил с рискови общности в посока превенция на изоставяне преди раждане.

	3.3. Превенция на риска при деца в ситуация на развод и раздяла на родителите и застрашени от „синдрома на родителско отчуждаване“	Община Ценово, ЦОП – с. Ценово, Отдел „ЗД“ към ДСП-Бяла	През 2023 г. ЦОП е работил с две деца в риск от родителско отчуждение. Случаят на единия потребител е прекратен поради постигнати положителни резултати, като освен работа със самия потребител се провеждаха и консултации с отглеждащия родител относно недопускане от негова страна на настройване срещу другия родител. Случаят на другото дете не е затворен и работата продължава като към момента няма данни за настъпило родителско отчуждение. По този казус също са провеждани индивидуални психологически консултации с двамата родители относно вредата от настройване на детето, емоционалните и поведенчески последици за него, как да водят позитивна комуникация в интерес на детето и относно неговите нужди и др.
Цел 4: Мониторинг върху дейностите по спазване правата на децата и стандартите за качество на услугите за деца	4.1. Извършване на проверки на доставчиците на социални услуги за деца и оказване на методическа подкрепа	Община Ценово, Д„СП“ – Бяла, РДСП, АСП	Община Ценово извърши проверка на всички изготвени от услугата действащи вътрешни нормативни документи /правилници, правила, програми, планове, методики/. Документацията, свързана с дейността на ЦОП, е изрядна. Не са констатирани нарушения. Дадени са препоръки за актуализиране на вътрешните нормативни документи спрямо изискванията на ЗСУ, ППЗСУ, НКСУ.
	4.2. Извършване на проверки по сигнал относно нарушаване правата на децата и по Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца	Дирекция „Социално подпомагане Бяла, РДСП, АКСУ, ДАЗД Община Ценово	Не са постъпвали сигнали относно нарушаване правата на децата.
ПРИОРИТЕТ 2: ПОДОБРЯВАНЕ ЗДРАВЕТО НА ДЕЦАТА			
Цел	Дейност	Отговорни институции	Реализирани дейности през 2023 г.
Цел 1: Приемане на програми и мерки за подобряване на	1.1. Пълно и ранно обхващане на всички жени за наблюдение през бременността и	МБАЛ – Бяла, общопрактикуващи	През месец април 2023 година в Община Ценово е назначено лице, успешно завършило обучение в Медицински университет – София, на длъжност „Здравен медиатор“. Към момента длъжността е свободна /поради излизане в отпуск по майчинство/. Организиран беше конкурс за подбор на здравен медиатор и

майчиното детското здраве	и	майчинството. Превенция на непланирани бременности.	лекари в община Ценово, Д-я „СП“/отдел „Закрила на детето“, ЦОП – с. Ценово, Здравен медиатор	предстои назначаването на такъв за заместване на титуряра. Здравният медиатор активно съдейства в усилията на личните лекари за обхващане на бременни до четвъртия месец на бременността с регистрация, консултации с лекар /специалист по акушерство и гинекология/ и своевременно постъпване в лечебно заведение за болнична помощ за раждане. Проведени са беседи с 4 бременни жени с прекъснати здравноосигурителни права, по време на които са запознати с Наредба № 26 от 2007 г. за предоставяне на акушерска помощ на здравно неосигурени жени и за извършване на изследвания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване на деца и бременни жени. По време на беседите и срещите са предоставени различни здравно-информационни материали и брошури. Всички бременни жени от общината са под необходимото наблюдение и за тях се полагат адекватни грижи. Екипът на ЦОП е провел социални и психологически консултации на 5 момичета на възраст от 13 г. до 18 години в следните насоки: взаимоотношения с противоположния пол, начини и средства за предпазване от нежелана и ранна бременност, ползите от недопускане и неосъществяване на ранни сексуални контакти; обсъждане на причините, моделите и последиците от сексуалното поведение; информиране относно методи на контрацепция, за болестите, предавани по полов път. На всяко момиче бе предоставяна информация относно ангажиране в ранни сексуални отношения и запознаване с евентуални негативни последици от необмислени решения, като основната цел на тези дейности бе повишаване на чувствителността на децата към теми, свързани с рисковите контакти на тяхната възраст. Отчита се положителен резултат, тъй като нито едно от тези седем деца не е забременявало. През 2023 г. в ЦОП не е имало случаи на непълнолетни момичета, ползватели на социална услуга, които да са забременели. Две от непълнолетните майки, с които сме работили, бяха бременни по време на услугата и бяха информирани относно правата им, институции и организации, които да окажат подкрепа и съдействие, съдействахме за реализиране на прегледи и женски консултации.
		1.2. Съдействие за по-пълно обхващане на	Д-я „СП“ – гр. Бяла,	Една от основните дейности, които извършва здравният медиатор, е издирване на деца без личен лекар и регистрирането им. На територията на община Ценово няма

	децата в профилактични прегледи и имунизации, включително при деца от етническите малцинства	Община Ценово, общопрактикуващи лекари, училища и детски градини, Здравен медиатор	деца без регистриран общопрактикуващ лекар. Здравният медиатор е участвал в пресконференция по повод Европейската имунизационна седмица, организиран от РЗИ-Русе; в семинар за ваксинапрофилактиката на сезонния грип и пневмококовите инфекции /в гр. Русе/ и е раздал 20 брошури за необходимостта от ваксиниране и Националния имунизационен календар за 2023 г.
	1.3. Прилагане на нормативната уредба за детето и семейството, на политиките за семействата и децата с увреждания. Ранно консултиране и подкрепа с цел отглеждане на децата с увреждания в семейна среда	Д „СП“/О „ЗД“ – Бяла, Община Ценово, ЦОП – с. Ценово, Здравен медиатор	ЦОП е работил с две деца с увреждания в училищна възраст и едно дете в предучилищна, които се отглеждат в семейна среда. И при трите деца насочването е при вече установени диагнози в ранна възраст и не е свързано с ранно консултиране, като в нито един случай не бе установен риск от изоставяне. Едното дете бе с диагноза „генерализирани разстройства на развитието, детски аутизъм“ със значително нарушено ниво на функциониране и 90 % вид и степен на увреждане. Дейностите за подкрепа при този случай бяха: информиране на родителите относно правилно хранене на детето и спазване на хранителен режим, намаляващ хиперактивността; включване на детето в дейности, изискващи двигателна активност; развиване на умения за самообслужване; информиране на родителите как в домашна среда да стимулират продукцията на глаголи, изразяващи нужда и желание; логопедична терапия; обучение на родителите в използване на алтернативни методи на комуникация извън речевите; научаване на детето в умения за изпълнение на поставена задача от няколко стъпки, свързани с бита и самообслужването първо със зрителна опора, после по словесна инструкция и евентуално самостоятелно изпълнение; обучаване на родителите как да създадат свързващи предмети за дейности от дневния режим; информиране на родителите относно заболяването аутизъм и техники за справяне с аутистично поведение и др. Другото дете бе с диагноза „детска церебрална парализа“ със 100 % вид и степен на увреждане с чужда помощ. Дейностите за подкрепа при този случай бяха: посредничество между семейството и здравни институции и организации; обучение на детето в използване на алтернативни начини и методи на комуникация; посредничество между държавни и общински институции и организации; оказване на емоционална подкрепа на семейството за намаляване на

			емоционалната умора, тревожност и страхове във връзка с отглеждане на дете с увреждания и др. Детето в предучилищна възраст е с изтекло ТЕЛК решение с водеща диагноза „междукамерен септален дефект със значими ЛД шънт и субсистемна белодробна хипертония, вродена агенезия на ушна мида“. Центърът е оказвал дейности по застъпничество и посредничество, съдействие и придружаване за лекарски консултации, емоционална подкрепа на родителите, информирание и консултиране по въпроси за отглеждане и възпитание, логопедична и психологическа терапия. Към момента детето се изследва в генетична клиника относно наличие на рядък генетичен синдром, наречен „синдром на Голденар“, което и забавя предприемането на стъпки за преосвидетелстване на ТЕЛК решението. Целта на работата на екипа и по двата случая бе свързана с информирание на отглеждащите възрастни относно спецификата на всяко заболяване и адекватното задоволяване на потребностите на децата, обучение във връзка с комуникация, справяне с проблемно поведение и др. т.е. подпомагане на семействата при отглеждането на деца с увреждания в домашна среда. Целеше се още родителите да развият адекватни на заболяванията умения, да получат емоционална и практическа подкрепа, която да им помогне да се справят с ежедневните нужди на децата си и това да послужи като превантивна мярка за изоставяне и отказ от полагане на грижи.
1.4. Осигуряване на здравни услуги сред децата в образователната система, както и специализирани часове по здравно образование	Община Ценово, Училища и детски градини, медицински специалисти		В училищата и детските градини на територията на община Ценово функционират 8 здравни кабинети. В здравните кабинети на граждански договори са наети 3 медицински лица, като медицински специалисти, които осъществяват дейности по профилактика, превенция, промоция на здравето на деца и ученици. Медицинските специалисти са провели образователни беседи на здравна тематика – здравословно хранене, затлъстяване, алкохол, наркотични вещества, стрес, работа с компютър и др.
1.5. Провеждане на информационни кампании за здравословно поведение и здравословен начин	РЗИ – гр. Русе, Община Ценово, Медицински спец-ти,		От 18.04.2023 г. до 21.11.2023 г. длъжността „Здравен медиатор“ беше заета по трудово правоотношение и благодарение на това, достъпът до здравни услуги на уязвимите малцинствени групи се подпомагаше чрез посредничеството на здравния медиатор. Чрез посещения в ромските общности, консултации и беседи, здравният медиатор работи по преодоляване на културните бариери в общуването между ромските общности и медицинския персонал по места, преодоляване на

	на живот при децата и учениците и подобряване грижите за децата от най-ранна възраст	Здравен медиатор, Училища и детски градини	съществуващите дискриминационни нагласи в здравното обслужване на ромите, оптимизиране провеждането на профилактични програми сред ромското население, здравно образование на ромите и активна социална работа в общността и особено сред уязвими ромски групи. През 2023 година /до 21.11.2023 г./ здравният медиатор е съдействал на 8 деца от общината във връзка с плановите имунизации и е раздал 20 брошури за необходимостта от ваксиниране и Националния имунизационен календар за 2023 г. Раздадени са 65 здравно-информационни материали /брошури и други/ в училищата, свързани с информация за здравеопазване, профилактика и други, както и препарати за въшки – в ДГ и училищата. Във връзка с 15 октомври – Световен ден на чистите ръце, бяха изготвени и разпространени сред учениците от основното училище в с. Ценово информационни материали как правилно да мием ръцете си. По-малките ученици проведоха беседа на тема „Здравето е в чистите ръце! Да превърнем миенето на ръцете в навик!“.
Цел 2: Подобряване на оралното здраве на децата – намаляване на интинзитета на зъбния кариес	2.1. Провеждане на здравни беседи в детски градини и училища за повишаване информираността за профилактика на оралните заболявания	РЗИ – гр. Русе, Училища и детски градини, медицински специалисти	Медицинските специалисти са провели здравни беседи в детските градини и училищата за повишаване информираността за профилактика на оралните заболявания, на децата са раздадени здравно-информационни брошури.
Цел 3: Повишаване на информираността на децата за разпространение на ХИВ/СПИН, болести предавани по полов път и злоупотребата с психоактивни	3.1. Провеждане на информационна кампания сред учениците и дискусии по училищата по проблеми, свързани с употребата на психоактивни вещества /ПАВ/	Основни училища МКБППМН - Ценово, РУ на МВР, БМЧК, Здравен медиатор	В часа на класа в училищата от общината са проведени дискусии, свързани с употребата на психоактивни вещества /ПАВ/. Отбелязан беше Световният ден без тютюнев дим. В ОУ в с. Караманово беше проведена анкета с учениците от 4-ти до 7-ми клас, в която бяха включени основните проблеми, свързани с тютюнопушенето. Получени бяха 180 брошури във връзка с наркотични и психоактивни вещества от РУО – гр. Русе, които са раздадени на учителите и родителите. Брошурите са изготвени по Програма „SOS РОДИТЕЛИ“, която е реализирана от Превантивно-информационен център – Русе. На 07.11.2023 г. директорите на училищата от Община Ценово участваха в

вещества, алкохол и тютюнопушене			работна среща в гр. Русе във връзка с въвеждане на общ механизъм за противодействие на разпространението и употребата на наркотични вещества в училище. В тази връзка е проведена родителска среща във всяко училище.
	3.2. Превенция и контрол на ХИВ/СПИН програми за подобряване на контрола на туберкулозата в България.	Община Ценово, учебни институции, МКБППМН – Ценово, Общо-практикуващи лекари	През отчетния период здравният медиатор е разпространил 144 здравно-информационни материали /от тях 65 в училищата/, свързани със Световния ден за борба с туберкулозата, злоупотребата с психоактивни вещества, превенция на заболяването от COVID – 19, както и от ХИВ/СПИН.
	3.3. Прилагане на Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца в риск от ХИВ, хепатит В, хепатит С и сексуално предавани инфекции	Община Ценово, Д-я „СП“ – Бяла, РУ на МВР – гр. Бяла	Не е прилаган Координационният механизъм за взаимодействие при работа относно случаи на деца в риск от ХИВ, хепатит В, хепатит С и сексуално предавани инфекции.
	3.4. Провеждане на инициативи на училищно и общинско ниво, посветени на Международния ден за борбата срещу ХИВ/СПИН – 1-ви декември	училища, МКБППМН – Ценово, Община Ценово	По повод 01.12 – Световен ден за борба със СПИН, от обществените възпитатели към МКБППМН – Ценово, са изготвени и разпространени информационни материали, относно създаване и укрепване нагласата на учениците за здравно и социално отговорно поведение.
ПРИОРИТЕТ 3: ОСИГУРЯВАНЕ ПРАВОТО НА ДЕТЕТО НА ЖИВОТ И РАЗВИТИЕ В СИГУРНА И БЕЗОПАСНА СРЕДА			
Цел	Дейности	Отговорни	Реализирани дейности през 2023 г.

		институции	
Цел 1. Развитие на различни форми, модели и инструменти за превенция на инцидентите и травматизма при деца	1.1. Провеждане на беседи в часа на класа по теми, свързани със защита при бедствия в съответствие с изискванията за обучение по чл. 16, ал. 3 от Закона за защита при бедствия	РДПБЗН, РУО – Русе, училища, Община Ценово	Във всички основни училища на общината в часа на класа са проведени беседи по теми, свързани със защита при бедствия. Медицинските специалисти провеждат беседи на тема „Първа долекарска помощ“. През лятната ваканция, съвместно с пожарната от гр. Бяла, децата участваха в практическо занятие по пожарна безопасност и научиха различни техники за гасене на „пламъци“.
	1.2. Провеждане на общински и областен етап на ученическо състезание „Защита при бедствия, пожари и извънредни ситуации“	РДПБЗН, РУО на МОН, училища, Община Ценово	На 19 април се проведе общинският кръг на Националното ученическо състезание „Защита при бедствия, пожари и извънредни ситуации – 2023“ с участието на 4 отбора от всяко основно училище на община Ценово. Ценовските ученици станаха първенци в общинския кръг от надпреварата. Участниците от четирите учебни заведения трябваше да решат тест, като отговорят на 30 въпроса в рамките на половин час. Четиримата представители демонстрираха отлична теоретична подготовка при решаването на теста. От 100 възможни точки те успяха да съберат 86. С минимална разлика на второ място се класираха участниците от Новград. На трета позиция остана отборът на Караманово. Осигурена беше почерпка на участниците от местната комисия. На 3 май учениците от с. Ценово участваха и в областен кръг на национално състезание „Защита при бедствия, аварии и извънредни ситуации – 2023“ От МКБППМН – Ценово, беше осигурена почерпка за участвалите във всички състезания.
Цел 2. Създаване на по-добри условия за гарантиране правото на детето на живот и развитие в сигурна и безопасна среда	2.1. Запознаване с правилата за безопасно движение по пътищата /беседи, викторини, конкурси/; Организиране и провеждане на общински кръг на Национално състезание по БДП за	Община Ценово, РУО на МОН – гр. Русе, РУ на МВР – гр. Бяла, МКБППМН – Ценово, училища, детски	На 29 април 4 ученици от с. Ценово се класираха на второ място в Национално състезание по БДП, областен кръг. На 29 юни – Национален ден на безопасността на движението по пътищата, във всички училища от общината се проведе състезание за майсторско управление на велосипед, бяха организирани игри, свързани с правилата на движение. Проведена беше викторина „За една безопасна ваканция – спазвай правилата, бъди отговорен!“ Осигурени бяха награди и почерпка от МКБППМН. ОУ „Свети Климент Охридски“ – с. Долна Студена, ОУ „Христо Ботев“ – с. Ценово и ОУ „Христо Ботев“ – с. Караманово, участваха в НП „Осигуряване на

	учебната 2022/2023 г.	градини	съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, Модул „Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата“. В училищата в с. Долна Студена и с. Ценово е разчертана външна площадка, има оборудване и обзавеждане на външна и вътрешна площадка. закупени са светофар, конуси, жилетки, пътни знаци, симулационни очила, табла, велосипед, учебен робот за нуждите на практическото обучение по БДП. За училището в с. Караманово е закупена вътрешна площадка.
	2.2. Контрол в търговските обекти при продажбата на алкохолни напитки и тютюневи изделия на малолетни и непълнолетни, както и достъпа на същите в тях от 22,00 ч. до 06,00 ч.	Община Ценово, РУ на МВР – гр. Бяла, МКБППМН – Ценово, училища, детски градини	През изминалата година от представител на Община Ценово, съвместно с РУ на МВР – гр. Бяла, са извършвани регулярни проверки в населените места на община Ценово за спазване на забраните по чл. 8, ал. 3 и ал. 4 от Закона за закрила на детето и чл. 54 от Закона за здравето. Не са установени нарушения.
	2.3. Подготовка на материали за популяризиране на правилата за безопасност и спешните телефони: Единен европейски номер 112 и Национална телефонна линия за деца 116 111 сред българските деца	Община Ценово, РУ на МВР – гр. Бяла, МКБППМН – Ценово, училища	Раздадени са 60 брошури сред учениците за популяризиране на правилата за безопасност и спешните телефони: Единен европейски номер 112 и Национална телефонна линия за деца 116 111. На официалната страница на Община Ценово е публикувана информация за Националната телефонна линия за деца 116 111, управлявана и администрирана от Държавната агенция за закрила на детето. На началната страница на сайта на общината е поставен банер с текст „Не си сам“, отвеждащ до официалната страница на НТЛД.

	2.4. Изграждане и поддържане на безопасна транспортна инфраструктура около училища и детски градини	Община Ценово, РУ на МВР – гр. Бяла	Редовно се освежават пешеходните пътеки пред всички детски и учебни заведения, поставени са светодиодни пътни знаци „Внимание, деца!“ пред училищата – с цел привличане на вниманието на шофьорите. Пред всички учебни заведения, с оглед принудително ограничаване на скоростта, са поставени изкуствени неравности на платното за движение.
ПРИОРИТЕТ 4:			
ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВЕН ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНА ПРЕДУЧИЛИЩНА ПОДГОТОВКА И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ			
Цел	Дейност	Отговорни институции	Реализирани дейности през 2023 г.
Цел 1: Развитие на различни видове и форми на услуги в посока обхващане на децата в образователната система и превенция на отпадането от училище	1.1. Прилагане на държавен образователен стандарт /ДОС/ и на стратегия за приобщаващо образование в рамките на Закона за предучилищното и училищното образование	Учебни институции	Във всички училища и детски градини в община Ценово се изпълняват нормативно определените практики за екипна работа на учителите, съгласно чл. 16 от Наредбата за приобщаващото образование за разпознаване на обучителните затруднения у децата и учениците. Обсъждат се дейностите за обща подкрепа и се набелязват конкретни мерки. В началото на учебната година педагогическите специалисти извършват оценка на необходимостта от допълнително обучение по учебни предмети чрез използване на Инструментариум за ранно идентифициране на ученици в риск от преждевременно напускане на образователната система и определят мерките за обща подкрепа за преодоляване на обучителните затруднения. През 2023 г. детските градини в с. Ценово и с. Караманово работиха по Проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ – предоставяне на допълнително обучение по български език за децата с различен майчин език като ефективно средство за социално приобщаване в групата на връстниците. В ДГ „Радост“ – с. Караманово е работено с 8 деца в периода от 01.09.2023 г. до 30.11.2023 г., като са проведени по 10 ситуации по български език всеки месец. В ДГ „Баба Тонка“ – с. Ценово в периода от 05.01.2023 г. до 31.05.2023 г. са провеждани допълнителни педагогически ситуации по български език с една група от 8 деца от подготвителна група. За пакет от 10 педагогически ситуации детето получава удостоверение, че е участвало в допълнително обучение по български език.

			Целта на проекта е повишаване обхвата и посещаемостта на децата в детската градина, повишаване мотивацията на родителите децата им да посещават редовно детска градина. По проекта се предоставя допълнително обучение по български език, психологическа и социална подкрепа на децата от уязвими групи, педагогическа, психологическа и социална подкрепа на родители на деца от уязвимите групи. По проект BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“, чиято цел е да не се допусне прекъсване на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи и да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние, във всички училища на територията на община Ценово са обучени: ОУ „Христо Ботев“ – с. Ценово - през учебната 2022/23 г. са обучени 9 ученици по Дейност 2; - през учебната 2023/24 г. са обучени 9 ученици по Дейност 2. ОУ „Христо Ботев“ – с. Караманово - през учебната 2022/23 г. са обучени 4 ученици по Дейност 2 и 3 родители по Дейност 4; - през учебната 2023/24 г. са обучени 6 ученици по Дейност 2. ОУ „Свети Климент Охридски“ – с. Долна Студена - през учебната 2022/23 г. са обучени са 15 ученици по Дейност 2 и 5 родители по Дейност 4; - през учебната 2023/24 г. са обучени 5 ученици по Дейност 2. ОУ „Алеко Константинов“ – с. Новград - през учебната 2022/23 г. са обучени 3 ученици по Дейност 2 и 2 родители по Дейност 4; - през учебната 2023/24 г. са обучени 2 ученици по Дейност 2. *Дейност 2: Обучение на ученици, вкл. от уязвими групи, за придобиване на умения за обучение от разстояние в електронна среда *Дейност 4: Обучение на образователни медиатори и родители за придобиване на умения за работа в електронна среда /в т.ч. образователни платформи, търсене на електронно съдържание и др./
--	--	--	---

	1.2. Изпълнение на механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици задължителна предучилищна училищна възраст	РУО – Русе, Община Ценово, учебни институции, Д„СП“ – гр. Бяла, РУ на МВР – гр. Бяла	Във връзка с Постановление № 100 от 08 юни 2018 г. за създаване на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст в Община Ценово има сформирани 4 екипа за обхват, които работят усилено по обхващане и задържане в образователната система на децата и учениците в предучилищна и училищна възраст. Обходени са много адреси, за което са съставени и обработени протоколи в ИСРМ /Информационна система за реализация на Механизма/. Трайна остава тенденцията на миграция на цели семейства към други европейски страни, най-вече поради икономически причини. В общината има над 70 деца и ученици, чиито семейства са в чужбина. Те отпадат от образователната система на страната, но и не може категорично да се твърди, че не посещават училище в държавата, в която пребивават. И през 2023 година екипите за обхват на учениците в задължителна училищна възраст работят активно. Своевременно се актуализират данните в ИСРМ за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна училищна възраст. Съобразно графика за обход за уч. 2022/23 и началото на уч. 2023/24 г. година общо за Община Ценово от екипите за обхват са извършени: – 99 посещения на адрес; – отразени 40 формуляра; – съставени 9 протокола. През учебната 2022-2023 година, по данни на Информационната система за реализация на Механизма (ИСРМ), отпаднали от образователната система са общо 3 ученици в гимназиален етап на обучение. Единият от тях по-късно е записан отново в Професионална гимназия – гр. Бяла. Сред предприетите мерки за предотвратяване на отпадането са осигуряване на помощи в натура, включване в занимания по интереси в зависимост от образователните потребности на ученика, допълнително обучение по български език, осигуряване на безплатен транспорт от образователната институция до адреса по местоживееене. Има едно незаписано дете в задължителна предучилищна възраст, чиито родители не желаят да му поставят задължителни ваксини, вследствие на което детето не може да посещава детска градина. Извършени са посещения на адрес и
--	---	---	---

			съдействие от страна на Община Ценово, за да бъдат направени всички необходими прегледи и изследвания във връзка с ваксинирането, но в крайна сметка родителите отново отказаха да бъде ваксинирано. Във връзка с актуализиране статуса в ИСРМ преди началото на 2023-2024 г. на 49 деца и ученици, които са в чужбина, е направено посещение. Посетени са и децата, за които предучилищното образование е задължително. Заминали в чужбина – 1 дете и 1 ученик. Завърнали се от чужбина – 4 ученици преди 15.09.2023 г. и 5 ученици след 15.09.2023 г., като 8 от тях са записани в ОУ „Христо Ботев“ – с. Ценово, а 1 ученик е записан в ОУ с. Д. Студена. Един сигнал е подаден за налагане на санкции по ЗПУО относно невъзможността да бъде открит ученик от ОУ „Христо Ботев – с. Караманово/, но от 25.10.2023 г. ученикът е с промяна на местоживеенето и е записан в училище в гр. Русе. Съгласно Закона за предучилищното и училищно образование в четирите училища на територията на община Ценово са създадени Обществени съвети, с участие на родители и представител на общината. В три от обществените съвети Община Ценово, като финансиращ орган е представлявана от председателя и от член на Комисията за детето Отдел „Закрила на детето“ към ДСП Бяла през 2023 г. е работил с 3 деца и семейства във връзка с получени писма от учебни институции. Проведена е социална работа за повишаване на учебната мотивация и разясняване на смисъла и ползата от образованието за бъдеща реализация на пазара на труда. Спрямо децата в риск, училищните ръководства планират и осъществяват конкретни мерки според индивидуалните потребности на всяко дете – осигуряване на безплатни учебници; допълнителна работа с родителите на изоставащите ученици и учениците в риск от отпадане; допълнителни консултации по всички учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; работа по социализация на децата и учениците от ромски произход, приобщаването им към училищния живот, включване в занимания по интереси, осигуряване на безплатен транспорт от образователната институция до адреса на местоживеене, осигуряване
--	--	--	--

			на помощи в натура и др. В екипите за обхват са включени представители на заинтересованите институции – РУО – Русе, община, образователните институции в община Ценово, ДСП – Бяла, МВР.
1.3. Извършване на проверки по сигнал за нарушаване на правата на детето в образователните институции	Дирекция „Социално подпомагане“ – Бяла/Отдел „Закрила на детето“, Община Ценово		През отчетния период няма подадени сигнали и извършени проверки за нарушаване правата на детето в образователните институции в Община Ценово.
1.4. Обучение на учители от детски градини и училища, работещи с деца с обучителни трудности	РУО, училища и детски градини, Община Ценово		Директорът и педагогическите специалисти от ДГ „Баба Тонка“ в с. Ценово участваха в обучителна програма „Социално и емоционално развитие и езикова култура с Lego R Education“, организирана от Център за творческо обучение – София, 16 часа. Обучението е отворено за учители от детски градини и предучилищни групи с преобладаващ брой деца от ромски произход от общини, участващи в Програма РОМАКТ. Фокус в програмата са запознаване с методологията и практически занятия с образователните решения на LEGO® Education, представящи различните емоции и тяхното физическо изразяване по забавен и занимателен начин, позволяващи да се работи върху емпатия, съпричастност, разрешаване на конфликти чрез игра; решения, насочени към развиване на езиковата култура и грамотността, обогатяване на речника, работа за граматически правилна реч; решения, развиващи социални умения, целящи да задълбочат разбирането на децата за света около тях и мястото им в него, за взаимоотношения и професии, включително базови STEAM и икономически концепции. Знанията и уменията у обучаемите се изграждат чрез ролеви игри, конструиране, драматизации, работа в групи и споделяне на идеи.

			Директорът на ДГ „Щастливо детство“ в с. Долна Студена участва в обучение на тема „Подобряване на ефективността на ранното езиково обучение на децата, чийто майчин език не е български чрез въвеждането на игри“. Учител от ОУ „Христо Ботев“ в с. Караманово е участвал в обучение на тема „Методи и подходи при работа с хиперактивни деца и деца с нарушена концентрация на внимание.“ Учител от ДГ „Щастливо детство“ – с. Долна Студена, участва в краткосрочно обучение на тема „Прилагане на специализираната методика за допълнително обучение по български език за деца от предучилищна възраст“. В обучение на тема „Иновативни техники в приобщаващото образование – работа с етнически малцинства и деца със СОП“ бе включен и 1 учител от ОУ „Христо Ботев“ – с. Ценово.
Цел 2: Подобряване на условията за достъп на обучението на деца със специални образователни потребности в училища и детски градини	2.1. Разширяване на възможностите за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности – осигуряване на ресурсни учители и създаване на условия за приобщаващо образование	Община Ценово, училища и детски градини; РЦПППО – гр. Русе	При ученици с обучителни затруднения и такива, които имат девиантно поведение, се прилага обща подкрепа. Като част от общата подкрепа е и консултирането по учебни предмети, което е достъпно за всички ученици. При допълнителната подкрепа се имат предвид степента и видът на увреждане на съответното дете, определя се необходимият брой часове за ресурсно подпомагане и на необходимата работа с други специалисти като логопед и ресурсен учител, осигурени от РЦПППО /Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование/ – Русе. Такива са осигурени за училището в с. Ценово за учебната 2022/23 и учебната 2023/24 г.. За 2023/24 г. е осигурен и психолог. В ОУ „Христо Ботев“ в с. Ценово за учебната 2022/23 г. и 2023/24 г. от средствата за работа с деца от уязвими групи е назначено лице на длъжност „Помощник на учителя“ на пълен работен ден. Той наблюдава и участва в дейности, които подпомагат физическото, социалното, емоционалното и интелектуалното развитие на децата в училище; помага на децата с интелектуални, физически, поведенчески и други трудности с усвояването в процеса на тяхното учене; оказва индивидуална помощ на деца при усвояване на социални умения. През учебните 2022/23 г. и 2023/24 г. в ОУ „Христо Ботев“ в с. Караманово работят социален работник и образователен медиатор от ромски произход на 4 часов работен ден. Образователният медиатор съдейства при провеждане на разяснителни

			кампании сред ученици и родители и най-вече сред представителите на малцинствените общности, при обхващането и задържането на учениците в училище, подпомага насърчаването и сътрудничеството на педагогическите специалисти в училището и родителите на учениците в риск от отпадане. Социалният работник от ОУ „Христо Ботев“ в с. Караманово проучва и събира данни за децата, информира и консултира по подходящ начин детето и родителите за правата и задълженията им, извършва проучване и оценка на сигнали за деца в риск и при установяване на риск за детето открива случай, определя и осъществява конкретни мерки по закрила на децата и контролира изпълнението им и др. Със средствата за работа с деца от уязвими групи през учебната 2022/23 г. в ОУ „Свети Климент Охридски“ в с. Долна Студена е работило лице на длъжност „Помощник на учителя“ на 8-часов работен ден. От началото на учебната 2023/24 г. са назначени социален работник и образователен медиатор на пълен работен ден, като медиаторът е от ромски произход. С учениците от уязвими групи, които имат обучителни затруднения, се работи допълнително в часовете за консултации. Тези ученици ще бъдат включени през настоящата година и в групи за „Допълнителни обучения за обща подкрепа за достъп и трайно приобщаване в училищното образование“ по проект „Успех за теб“.
2.2. Предоставяне на логопедична и психоло-гична подкрепа на деца от детските градини и училищата в общината	ЦОП – Ценово, училища и детски градини	–	През отчетния период логопедът в ЦОП е работил с общо 20 деца, 7 от които в предучилищна възраст към дата 31.12.2023 г. През 2023 г. логопедът е реализирал общо 149 консултации с потребителите. През 2023 г. логопедична подкрепа е предоставена на деца от ДГ „Баба Тонка“ с. Ценово, ДГ „Славейче“ с. Новград, ОУ „Христо Ботев“ с. Ценово, ОУ „Св. Климент Охридски“ с. Долна Студена, ОУ „Христо Ботев“ с. Караманово. Психологът е бил основен специалист по 28 случая, провеждайки психологически консултации с деца и родители. Той фигурира като част от екипа за работа на останалите потребители и е провеждал консултации по всеки от тях, както с децата, така и със законните им представители. Психологът е провел самостоятелно или е участвал в 747 консултации. През 2023 г. психологическа подкрепа е предоставена на деца от ОУ „Христо Ботев“ с. Ценово, ОУ „Христо Ботев“ с. Караманово, ОУ „Алеко Константинов“ с. Новград, ДГ „Баба Тонка“ с. Ценово, ДГ „Славейче“ с. Новград, ОУ „Св. Климент Охридски“ с. Долна Студена и др.

Цел 3: Създаване на допълнителни гаранции за достъп до образование на децата от етническите малцинства	3.1. Пълноценна интеграция в образователната система на децата от етническите малцинства в детските градини и училищата	Учебни и детски институции, Община Ценово	Образователната политика на Община Ценово е насочена към осигуряване на равен достъп до качествено образование на развитие на всички деца и ученици, без оглед на етническа, расова или религиозна принадлежност. Общинските детски градини и училища разработват проекти, насочени към създаване на благоприятна среда за прилагане на интеркултурно образование и интеграция на деца и ученици от ромски произход, както и за отпадането им от образователната система. Създадени са максимални условия за осъществяване на образователно-възпитателния процес.
ПРИОРИТЕТ 5: ПРАВОРАЗДАВАТЕЛНА, СЪДЕБНА СИСТЕМА – ПРИЯТЕЛ НА ДЕТЕТО			
Цел	Дейност	Отговорни институции	Реализирани дейности през 2023 г.
Цел 1: Гарантиране на ефективна система за детско правосъдие в условия на междуинституционално сътрудничество	1.1. Реализиране на програма за работа с родители на деца с асоциално поведение	Община Ценово, МКБППМН – Ценово	През отчетната година МКБППМН – Ценово, чрез своите помощни органи, организира и проведе консултации за подпомагане на родителите и попечителите, които срещат затруднения при възпитанието на децата си. Бяха проведени както индивидуални, така и групови консултации на 10 родители. Като рискови определяме семействата, които често сменят местоживеенето си; тези от етническите малцинства, които заминават да работят в чужбина и вземат със себе си децата си, но без да ги записват на училище там; бедните; децата живеещи без родители, или такива с разведени родители или един родител; родителите с нисък родителски капацитет; с психични заболявания; криминално проявени; с данни за употреба на алкохол; безработни и т.н. Обществените възпитатели включват родителите в корекционно-възпитателния процес от обществените възпитатели.
	1.2. Участие на социален работник от отдел „Закрила на детето“ при изслушване на деца в съдебно/ административно производство и защита на техните	Д-я „СП“ – Бяла/Отдел „Закрила на детето“, МКБППМН – Ценово	Социалните работници от отдел „ЗД“ към ДСП – гр. Бяла, са изготвили 3 доклада във връзка с образувани възпитателни дела от МКБППМН – Ценово, за деца с противообществени прояви. На проведените заседания за разглеждане на възпитателните дела присъства социален работник от отдел „ЗД“ към ДСП – гр. Бяла.

	права и интереси; подкрепа, консул- тиране и подготовка на детето за участие в съдебно/администра- тивно производство		
--	--	--	--

**ПРИОРИТЕТ 6:
ПОВИШИВАНЕ ЕФЕКТИВНОСТТА НА МЕРКИТЕ ЗА ЗАЩИТА НА ДЕЦАТА ОТ НАСИЛИЕ, ЗЛОУПОТРЕБА И ДРУГИ ФОРМИ
НА ЕКСПЛОАТАЦИЯ**

Цел	Дейности	Отговорни институции	Реализирани дейности през 2023 г.
Цел 1: Въвеждане на система за ранно идентифициране, регистриране, насочване и взаимодействие в работата при сигнали и случаи на насилие и злоупотреба с дете във всички институции и организации, работещи с деца	1.1. Прилагане на Координационния механизъм за работа с деца, жертви на насилие или в риск от насилие и при кризисна интервенция	Д-я „СП“ – Бяла/Отдел „Закрила на детето“, Районна прокуратура, РУ на МВР – гр. Бяла, Община Ценово, ЦОП – Ценово	През отчетния период в ОЗД към ДСП-Бяла са регистрирани 35 сигнала за деца в риск, в т.ч. 2 сигнала за насилие, по които е приложен Координационният механизъм – 1 от сигналите е за упражнено насилие над дете в семейството, и 1 сигнал за упражнено насилие над дете от друго дете. По 7 от сигналите са отворени нови случаи. 5 от сигналите са били за деца, с които отделът работи от предходни години, а по 13 от сигналите не са идентифицирани рискове и не е предприемана мярка за закрила.
	1.2. Идентифициране на деца, жертви на	Ръководства на училища и детски градини,	По време на предоставяне на услугите, екипът на ЦОП не е идентифицирал деца, жертви на насилие, които да насочи към подходяща форма на подкрепа. Работили сме с едно дете, насочено от О“ЗД“ – възможна жертва на домашно насилие от страна на биологичната майка, което е ползвало социална услуга два

	насилие, насочването им към подходящи социални услуги и включването им към подходящи програми	Община Ценово, Дирекция „Социално подпомагане“ - Бяла/ Отдел „Закрила на детето“, ЦОП – Ценово	пъти, като и в двата случая е била преждевременно прекратена поради смяна на местоживеенето на семейството. С детето и родителят е работено в следните насоки: подкрепа за справяне с възможно преживяно насилие във всичките му форми и/или травматичен опит; запознаване на детето с правата му; обучение на детето относно начини да защити собствената си позиция и мнение; наблюдение относно родителските практики на отглеждащите възрастни и средата, в която детето живее; оказване на подкрепа за реализиране на правата на детето; повишаване на родителския капацитет; проследяване на взаимоотношенията между майка и син и др.
	1.3. Прилагане на механизма за превенция на училищния тормоз между децата	Училища, МКБППМН – Ценово, РУ на МВР – гр. Бяла, Д-я „СП“ – Бяла/ Отдел „Закрила на детето“	В началото на всяка учебна година във всяка паралелка в училищата, съвместно с учениците, се изготвят правила за поведението на учениците. За спазването им следят класните ръководители. В ОУ „Христо Ботев“ в с. Ценово е изготвен план на Училищния координационен съвет за справяне с тормоза в училище по изпълнение на „Механизъм за противодействие на училищния тормоз“, както и училищна политика за превенция на агресията в училище. С учениците се провежда анкета в началото на всяка година, резултатите от която се анализират и служат като основа за изграждане план за работата на Училищния координационен съвет за справяне с тормоза в училище. В часовете на класа се провеждат разговори и беседи във връзка със справянето с агресия и противодействие на тормоза в училище. Организиран се дейности за запознаване с различни форми на насилие и техники за преодоляването им. Полагат се специални усилия за привличане на родителите в процеса на информиране и опазване на учениците от противообществени прояви. Провеждат се различни превантивни кампании против агресията и тормоза съвместно с МКБППМН. През 2023 г. МКБППМН в Ценово е разгледала 3 възпитателни дела и е наложила възпитателни мерки по Закона за борба с противообществени прояви на 1 малолетно и 2 непълнолетни лица, едното от които от ромски произход. Към комисията има назначени 3 обществени възпитатели. Те са провели 14 индивидуални консултации с деца, младежи и родители по проблемите на зависимостите, агресията и насилието. Проведени са и консултации, беседи,

			изработени са информационни материали и са организирани мероприятия с превантивна цел. Някои от тях са: • 11 януари - международен ден на думата "Благодаря" - проведен е разговор с учениците от начален етап в ОУ „Хр. Ботев“ – с. Караманово, на тема „Защо е нужно да благодарим“. Ученици от с. Ценово и с. Караманово изготвиха материали с информация за възникване на празника и изработиха чудесни картички, с които се обърнаха с думата „Благодаря!“ към своите учители, приятели и близки. • 21 януари - Световен ден на прегръдката - от обществените възпитатели са изготвени постери с послания във връзка с положителния ефект от прегръдката и са разпространени в училищата от общината. Проведени са кампании с учениците от ОУ „Хр. Ботев“ в с. Ценово и ОУ „Св. Климент Охридски“ в с. Долна Студена на тема „Прегърни ме, не ме удрай!“. • 17 февруари - Ден на спонтанните актове на доброта - проведена е дискусия в ОУ „Христо Ботев“ в с. Караманово с учениците от 3, 4, 5 и 6 клас на тема „Какво добро искам да направя днес?“ • 4 юни - Световен ден в защита на децата, жертва на агресия - с учениците от 5, 6 и 7 клас от ОУ „Христо Ботев“ в с. Караманово са разгледани интерактивни образователни материали, свързани с темата.
	1.4. Консулти- ране на деца с поведен- чески проблеми и техните родители	МКБППМН – Ценово, ЦОП – Ценово	През отчетния период в ЦОП се проведеха психологически и социални консултации във връзка с превенция на рисково поведение на 3 деца в следните насоки: повишаване на здравната и сексуална култура; развитие на социалните умения за общуване, за самоконтрол и овладяване на агресивно поведение; обсъждане на причините, моделите и последиците от сексуалното поведение; подобряване на самооценката и на вътрешния работен модел на децата; предоставяне на информация относно ангажиране в ранни сексуални отношения и запознаване с евентуални негативни последици от необмислени решения; развиване на умения за справяне със стрес и неудовлетвореност по здравословен начин; развиване на ефективни методи за справяне с емоциите и подобряване на контрола над импулсите; изграждане на положителни взаимоотношения с други деца и др. С 20 деца е работено в посока преодоляване и редуциране на различни поведенчески проблеми, свързани с агресия в училище и в детската градина, инат,

			опозиционно поведение, тръшкане, отказ от спазване на правила, хиперактивност, бягства от училище, девиантно поведение, вербална и физическа агресия и др. Провеждани са и консултации с родителите и разширени семейства в следните насоки: привързаност и граници; дисциплина и манипулация; домашните задължения и семейните правила; децата и емоционалните кризи; изграждане на позитивна самооценка у децата; до какво води „оттеглянето на любовта“ като родителски похват; кои са най-честите негативни емоции, скрити зад детското поведение; детето и вниманието; поставяне на здравословни граници; какво вреди на психическата устойчивост на децата; как да научат децата на търпение и самоконтрол; променящи се възпитателни подходи; справяне с детски инат и тръшкане; родителски стилове на възпитание и последствията от тях върху живота на децата; справяне с лъжи; правилно използване на похвалата и наказанието; справяне с ревност и съперничество между братя и сестри; по какво се разпознава, че детето изпитва тревога; ефективни и неефективни методи на дисциплина; развиване на толерантност и емпатия; преодоляване на проблемно поведение у дома; научаване на децата на умения за разрешаване на проблеми; ефективно прилагане на Аз-посланията, активното слушане; реагиране на проблемно поведение; помощ на децата да се справят със силните емоции и как да ги изразяват; как да се изпълни техниката „тайм-аут“; позитивно срещу негативно внимание; как да научат децата да се справят с различни проблеми; изграждане на позитивни навици у децата; справяне с конфликтни ситуации между дете и родител; травми и страхове при децата; ефекти на изолацията върху детето; справяне с конфликти между децата; справяне с детски гняв и истерия; прилагане на дисциплина без наказания; правене на разлика между превъзбуда и тръшкане; справяне с предизвикателното и опозиционно поведение на детето; синдром на дефицит на вниманието и хиперактивност; справяне с девиантно поведение; до какво води разглеждането; алтернативи на наказанията; позитивно възпитание; дисциплиниране на децата спрямо тяхната възраст; как да помогнат на децата да развият самодисциплина и вътрешна мотивация; изграждане на сигурна емоционална връзка с децата и др.
	1.5. Участие в обучение на специалисти	МКБППМН – Ценово, ЦОП – Ценово,	През 2023 година екипът на „Център за обществена подкрепа“ не е участвал в обучения, свързани със защита на децата от насилие, злоупотреба и др. форми на експлоатация. Обществен възпитател, член на МКБППМН-Ценово и Инспектор Детска

	те, работещи с деца	училища и детски градини	педагогическа стая към РУ на МВР Бяла участваха в организираната от ЦКБППМН през юни 2023 г. Национална среща семинар в гр. Ахелой. Целта на срещата бе усъвършенстване и внедряване на нови подходи и методи на работа с деца с асоциално поведение в съответствие с Минималните стандартни правила на ООН за правораздаване при непълнолетните, препоръчващи непрекъснато повишаване на квалификацията на специалистите, работещи с такива деца.
Цел 2: Осъществяване превенция на насилието, сексуалната и трудова експлоатация, злоупотребата с деца в интернет пространството	2.1. Прилагане на Координационен механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина	Община Ценово, Д-я „Социално подпомагане Бяла/ Отдел „Закрила на детето”, РУ на МВР гр. Бяла	Няма такива случаи на деца от общината.
	2.2. Извършване на ежемесечни обходи за идентифициране на просещи деца и деца на улицата,	Д-я „Социално подпомагане Бяла/ Отдел „Закрила на детето”, РУ на МВР гр. Бяла	Не са идентифицирани такива деца.

	както и деца, извършващи трудова дейност в неформалния сектор		
	2.3. Включване на децата в процеса на осъществяване на превенция на всички форми на насилие и експлоатация на деца	Община Ценово, МКБППМН – Ценово, училища, РУ на МВР – гр. Бяла	23 февруари - Ден на розовата фланелка - изготвени са плакати и табла от класове в ОУ в с. Ценово и ОУ в Долна Студена; организирани са игри и са разпространени символи, свързани с този ден. В ОУ в с. Караманово с помощта на класните ръководители са проведени разговори по темата за тормоза в училище; направени са анонимни анкети, които показват какво е мнението на учениците за средата, в която живеят и за нивото на взаимоотношенията в училище. Изработени са розови фланелки от хартия от ученици от 3, 4 и 7 клас. На тях са написани послания към съучениците. Нарисувани са рисунки по темата. 25 март - Ден на търпението - изработени и разпространени 160 брошури с информация, мисли и поговорки за търпението; изготвени са табла; оформен е кът на търпението. Учениците провериха нивото си на търпение с тест „Търпелив човек ли съм“. 20 ноември - Световен ден на детето - всички ученици от Ценово се включиха в интерактивни игри и викторини, чрез които намериха отговор на някои важни въпроси: Какво е да си дете? Какво могат и какво не могат да правят децата? Защо възрастните трябва да слушат децата? Как светът може да стане по-добър?
	2.4. Повишаване на информираността на родителите и ролята им в предпазването на деца в онлайн среда чрез разработва-	МКБППМН – Ценово, училища, РУ на МВР – гр. Бяла	По повод 8 февруари – Международен ден за безопасен интернет , са проведени родителски срещи в училищата от общината във връзка с повишаване информираността на родителите по отношение на онлайн рисковете и превенцията на насилието над децата в интернет пространството.

	не на тематични информационни материали и възможностите за сигнализиране при злоупотреба		
Цел 3: Повишаване осведомеността на обществото, децата и техните семейства относно правата на детето, насилието над деца и за стимулиране на активното им участие в противодействие на насилието	3.1. Участие в местни и национални кампании по превенция на противобществените прояви за закрила на децата, безопасността на движението и трафика на хора	МКБППМН – Ценово, училища	МКБППМН-Ценово е провела над 10 срещи с УКБППМН и училищните ръководства с оглед предстоящи кампании и мероприятия за отбелязване на Международния ден на толерантността, Международния ден на думата „Благодаря“, Деня на розовата фланелка, Световния ден в защита на децата, жертви на агресия, Деня на спонтанните актове на доброта, Международния ден на търпението, Международния ден на приятелството и Световния ден на усмивката с оглед превенция на агресията и насилието в училищата – раздадени 160 брошури. Осъществява се превенция на ниво родители – 40 родители. Търсим съдействието на родителите, като се обсъждат каузи, свързани с тормоза. Целта е да се научат как да регистрират прояви на тормоз и насилие, как да комуникират с децата си с търпение и разбиране. По инициатива на МКБППМН, в рамките на Дните на безопасност на пътя – 16-22 септември 2023 г., беше проведен конкурс за послания по случай 21 септември – Европейски ден без загинали при пътни инциденти. В конкурса се включиха ученици от цялата община. Те изготвиха послания, които бяха разпространени върху автомобилите с призив към шофьорите за спазване на правилата за движение и безаварийно шофиране.
	3.2. Организиран е и провеждане	Д-я „СП“ – Бяла/Отдел „Закрила на детето“, РУ	Не са проведени такива обучения.

	на обучения на работещите в учебни и детски заведения за разпознаване белезите на насилие и процедурите за незабавно сигнализиране	на МВР – град Бяла, Община Ценово, МКБППМН – Ценово	
ПРИОРИТЕТ 7:			
НАСЪРЧАВАНЕ НА УЧАСТИЕТО НА ДЕЦА И МЛАДЕЖИ			
Цел	Дейности	Отговорни институции	Реализирани дейности през 2023 г.
Цел 1: Развитие на дейности за насърчаване участието на децата и младежите в общественния живот	1.1. Създаване на пространство за свободно изразяване на мнения, становища на децата и стартиране на различни кампании по теми, които пряко ги засягат.	Д-я „СП“, училища, ЦОП – Ценово	В община Ценово е изградена структура на БМЧК сред подрастващите в общината, която активно се включва при реализирането на социално-помощна дейност, промоция на безвъзмездните хуманитарни ценности, превенция на здравните заболявания и др. Основните задачи на младежката организация са закрила живота и здравето на децата и младежите от училището, оказване на помощ на уязвимите, популяризиране и разпространяване принципите на Червенокръсткото движение. Продължава активната дейност на сформирания в ОУ „Христо Ботев“ в с. Ценово клуб „Родолубие“. В ЦОП мнението на всеки потребител се зачита и уважава. Децата често даваха предложения за дейности, проявяваха инициатива, изказваха свободно мислите и чувствата си. Част от потребителите бяха упълномощени с повече отговорности във връзка с предоставяне на услугата и получаваха задачи за оказване на помощ на екипа, помагаша по време на ателиетата, изпълняваха организационни функции. По този начин деца с проблемно поведение имаха възможност да получават положителна обратна връзка заради проявено отговорно и социално-приемливо поведение.

	1.2. Изпълнение на дейностите от Общинския план за младежта през 2023 година в Община Ценово	Община Ценово, училища, ЦОП – Ценово, читалища.	Предвид на това, че читалищата са утвърдени културни центрове в общините, и през 2023 година – в партньорство с училищата и общинска администрация, те играят основна роля в културния живот на младите хора. Младежите активно се включваха в организирането на празници и тържества, участваха в школи, танцови, певчески и театрални групи и всякакви други форми на любителското творчество. С участието на младежи през 2023 г. са проведени много мероприятия. Някои от тях са: - 06 януари – Йордановден /Богоявление/ – вадене на кръста от река Янтра в Ценово, Долна Студена и Новград; - 14 февруари – Трифон Зарезан – конкурс за лирика и проза в с. Караманово; - 01 март – ателиета за изработване на мартеници, базари, конкурси, проведени по населените места в общината; - Великденски празници – конкурси, изложби, базари, проведени по населените места в общината; - Коледно-новогодишни празници, запалване на коледните светлини, проведени по населените места в общината. Инициативи, свързани с официални празници и бележити дати: - 19 февруари – общински рецитал, посветен на Апостола на свободата, проведен в с. Караманово; - 3 март – 145 години от освобождението на България; - 31 март – 71 години от гибелта на граничаря Асен Илиев, конкурс-рецитал, проведен в с. Караманово; - 01 ноември – Ден на народните будители, проведени в с. Ценово, с. Новград, с. Долна Студена и с. Караманово. - Коледни тържества През 2023 година от ЦОП бяха реализирани следните мероприятия, извън работата по месечните ателиета, която се реализира ежемесечно: • През м. март 5 от потребителите на ЦОП взеха участие в конкурс, организиран от читалище „Светлина-1905 г.“ при с. Караманово по повод Международния ден на водата, за което получиха грамоти и предметни награди – стойки за телефони.
--	---	--	--

		- В средата на годината бяха организирани кино-прожекции на два филма в кино „Баронеса“ на гара Бяла, съобразени с възрастта на потребителите. Центърът организира двете мероприятия в началото на м. юни, като пое разходите за билети, очила, пуканки и напитки за всички деца: - кино-прожекция на филма „Бързи и яростни“ 10-та част - 02.06.2023 г., 13 деца; - кино-прожекция на анимационния филм „Горските мечоци. Завръщане у дома“, 21 деца. - На 23.08.2023 г. Центърът организира посещение на градския басейн в гр. Бяла, където децата имаха възможност да се забавляват през целия ден, получиха почерпка, бе им заплатен входът- 34 деца. - На 08.09.2023 г. се проведе тържеството по случай 9-тия рожден ден на Центъра. То се проведе в ресторант „Хиполита“ в с. Ценово. Бе организирана почерпка, включваща разнообразни храни и напитки за децата. За тяхното настроение се погрижи специално нает за повода диджей, имаше торта. Всяко дете получи подарък от Община Ценово, 30 деца. - През м. декември бяха организирани нови две кино-прожекции в кино „Баронеса“ гара Бяла. Отново Центърът пое разходите за билети, очила, пуканки и напитки за всички деца: - кино-прожекция на филма „Желание“ – 01.12.2023 г., 13 деца; - кино-прожекция на българския игрален филм „Чалга“, 13 деца.
--	--	---

ПРИОРИТЕТ 8:

СПОРТ, КУЛТУРА, СВОБОДНО ВРЕМЕ И РАЗВИТИЕ НА СПОСОБНОСТИТЕ

Цел	Дейности	Отговорни институции	Реализирани дейности през 2023 г.
Цел 1: Достъп на всички деца в различни спортни, културни и развлекателни дейности, клубове по интереси и други занимания в свободното време	1.1. Насърчаване на творческите заложби и потребности на децата, чрез създаване на възможност	Община Ценово, читалища на територията на общината, учебни институции	В продължение на два месеца, докато децата са във ваканция, обществените възпитатели от Ценово, съвместно с НЧ „Христо Ботев 1898“ – с. Ценово, организираха традиционната „Лятна занималня“ в ОУ „Христо Ботев“ в Ценово. Занятията се провеждаха всеки вторник и сряда. Вторниците бяха посветени на изкуство, култура, спорт и занимания с практическа насоченост. В проведената кулинарна академия децата приготвиха различни ястия. Заниманията в сряда бяха организирани съвместно с клуб „Родолубие“. В занималнята се включиха и деца, които не са възпитаници на училището. Децата се включиха в състезания по дърпане на въже, надбягване, стрелба в кош с различни по големина топки, участваха и родители.

	за активното им включване в творчески дейности, школи, курсове, кръжоци и художествен и формации към читалищата, за активиране на творческото мислене и развитие на техните таланти	„Опознай родния край“ и организирани занимания с членовете на клуб „Родолубие“ – с цел запознаване с българските традиции и обичаи. Ученици посетиха поетапно зоокът и музей в с. Екзарх Йосиф, бяха осигурени транспорт, такса за вход на музея и почерпка за участниците. Учениците от лятната занималня посетиха „Музей на восъчните фигури“ в гр. Бяла и чрез беседа се запознаха с историята на известни личности, представени чрез восъчни фигури. На 09 август 2023 г. ученици, съвместно с членовете на клуб „Родолубие“, посетиха: паметник на загиналите в Руско-турската освободителна война и паметника на загиналите в Балканската, междусъюзническата и Първата световна война в с. Белцов. Децата и младежите се включиха и в организиран поход край река Янтра и си направиха пикник при заслона на река Янтра в местността „Скалите“ с. Белцов. По повод 146 г. от боевете на Шипченския проход в периода 09-14 август чрез беседа и различни игри децата се запознаха с важна част от българската история. На 21 и 22 август ученици посетиха хижата в с. Караманово, където членовете на клуб „Родолубие“, съвместно с областния съюз на Запасните офицери, проведоха учение по стрелба и поднесоха цветя и венци на паметника на граничаря Асен Илиев в с. Караманово. Обособените зони за краткотраен отдих „Марков кръст“ и по поречието на река Янтра край с. Джулюница привличат все повече деца и младежи от общината и съседни райони. Местата са подходящи за вело- и пешеходен туризъм. В притегателен център за краткотраен отдих се превръща и местността „Кръста“ в района на Беляново. Природните дадености и историческите забележителности в населените места на общината все още не се оползотворяват пълноценно. През периода 18.07.2023 г. – 01.09.2023 г. беше проведена „Лятна занималня“ и в с. Новград, организирана и ръководена от Филис Мехмедова и Цветанка Николова. В нея се включиха над 49 деца на възраст от 5 до 14 години. Освен от Новград в занималнята участваха и много гостуващи деца. Три пъти седмично се провеждаха различни занимания по интереси – апликиране, рисуване, моделиране, спортни дейности, кино, готварство, изучаване на български народни танци, експерименти и др. Проведоха се беседи и презентации на теми, свързани с нравственото и екологично възпитание –
--	--	---

		опазване на околната среда, български и чуждестранни празници и обичаи. Благоприятна среда за подпомагане развитието на талантите, стимулирането на творческата мисъл и по-пълноценното прекарване на свободното време осигуряват съществуващите към читалищата 25 любителски формации, в които се включват много деца и младежи самодейци. В голямата си част те са основно фолклорни състави – танцови и певчески, групи за изворен фолклор, школи за народни танци и хора. Така народните обичаи и традиции, творчеството от песни и танци не само се съхраняват, но и се предават на по-младите поколения. Читалищните ръководства подпомагат участието на деца и младежи в различни конкурси не само на местно, но и на национално ниво. Читалището в с. Караманово организира общински конкурси за рисунка „Зимна приказка“, конкурс за рецитиране по повод 19 февруари под мотото „Поклон пред теб, Апостоле!“. Информационните центрове в читалищата дават възможност за набавяне на необходимата информация и освен това съдействат и помагат на потребителите за търсене на такава. В НЧ „Христо Ботев – 1898“ в с. Ценово и НЧ „Христо Ботев – 1927“ в с. Новград се предлага безплатен достъп до образователната платформа „Уча се“. Тази услуга дава възможност за надграждане на знанията на учениците. По повод Международния ден на детето – 1 юни, беше организирано детско парти за децата от с. Новград от местното читалище /НЧ „Христо Ботев – 1927“/, за Деня на народните будители, 1 ноември – презентация с учениците от ОУ „Алеко Константинов“. За 22 декември беше организиран Коледен концерт с участието на самодейните състави към читалището и учениците от ОУ „Алеко Константинов“, а на 23 декември Дядо Коледа и Снежанка раздадоха подаръци на децата от с. Новград. Читалището в с. Белцов /„Пробуда 1922 г.“/ и през 2023 г. работеше за сплотяване на местната общност и обогатяване на затвореното селско ежедневие чрез художествената самодейност, в която се включваха деца, ученици и младежи – за 3 март беше организирана празнична програма от възрожденски песни и стихове с участието на децата и самодейците от читалището, за Великден и Коледа деца, младежи и възрастни отпразнуваха заедно празниците.
--	--	--

	1.2. На сърчава-не участието на всички деца в занимания в областта на изкуството – извънкласна дейност – занимания по интереси в училища, състави, клубове и кръжоци чрез мрежата на читалищата, подкрепа на проекти, свързани с деца, педагогическа дейност осъществяваща връзката образование – култура – лятна академия,	Община Ценово, Народни читалища, училища и детски градини, ЦОП – Ценово, Клуб „Родолубие“	Заниманията по интереси в основните училища са организирани приоритетно в следните тематични направления: – в ОУ „Христо Ботев“ – Ценово са сформирани 5 групи в областите „Технологии“ и „Изкуства и култура“, с включени 43 ученици от начален и прогимназиален етап. Групата „Фолклор на етносите“ обедини ученици от различни етноси в изучаване на традициите и обичаите им; – в ОУ „Свети Климент Охридски“ са сформирани 4 групи: клуб „Сръчни ръце“, клуб „Магия от хартия“, предприемачество – клуб „Предприемачи“ и народни танци – клуб „Българче“; – в ОУ „Алеко Константинов“ – Новград са сформирани 3 групи: „Забавна математика“, „Творци на чудеса“ и „Глобалните проблеми на съвременността“; – в ОУ „Христо Ботев“ в с. Караманово са сформирани 3 групи за занимания по интереси: • „IT математика“, област: Математика; • „Танци“, област: Изкуство и култура; • „Спорт и здраве“, област: Спорт. Дейността на ЦОП, извън предлаганата психологическа, социална и логопедична подкрепа, е свързана и с оползотворяването на свободното време за децата по интереси. В ЦОП ежесмесечно (до края на м. юни) се реализираха ателиета, съобразно интересите на потребителите. В Ателие „Презентации“ са взели участие 13 деца от различни възрасти, като са реализирани презентации по следните теми: „Празници и обичаи през м. януари“, „Агресията в училище“, „24-ти май – Ден на славянската писменост и култура“. В Ателие „Готварство“ децата в Центъра са приготвили: мини суфлета, салам торта, бисквитени бонбони, пица, гофрети, чийзкейк, мелби, плодова салата, коледни меденки, баница с късмети, бутерки В Ателие „Да спортуваме заедно“ потребителите са се включили в следните спортни дейности: изучаване на народни танци; „Народна топка“, футбол, спорт на стрийт уредите в двора; рисуване с тебешир, футбол и волейбол; игри на открито: игри с балони, музикален стол, игри с въже и др.; игри на тенис на маса и билиард в Младежкия център и др. В Ателие „Настолни игри“ децата се включиха в следните игри: „Азбучна
--	--	--	---

	курсове, творчески ателиета		игра“, „Думи за 30 секунди“, „Въшка“, „Дартс“, „Не се сърди човече“, „Морски шах“, шах, „дама“, Дженга; игра „детективско мислене“, „Познай кой е“ – асоциации, редене на пъзели, „Змии и стълби“ и др. В Ателие „Да изработваме заедно“ потребителите са изработили: котви от миди, покани, пана и кубчета, великденска украса, боядисване на яйца, пана с букви от кристали, пясък и цветни камъчета; табелки от дървени клечки с морска тематика, хартиени цветя за украса, великденска и коледна украса, моливници от цветна хартия тип пана, мартеници, „Валентинки“ и др. Извън ателиетата в ЦОП потребителите провеждат художествени занимания с елементи на арт-терапия, в които участие са взели всички деца през годината, които са били потребители на услугата.
	1.3.Разширяване на възможностите за участие на децата с увреждания, децата в неравностойно положение и децата с асоциално поведение в различни форми на отдах, спорт, културни дейности и занимания по интереси	Община Ценово, училища, ЦОП – Ценово	През отчетния период бе работено съвместно с ОУ „Христо Ботев“ в с. Караманово с едно дете с увреждания, което бе включвано в часовете по спортни дейности в училище. Екипът го придружаваше в часовете, извеждаше го на разходки на площадката в двора на учебното заведение. Дейностите по занимания и интереси бяха описани в предходната графа.

Цел 2: Създаване на възможности за участие в безплатни занимания с физически занимания и спорт	2.1. Организира -не на междуучилищни и общински спортни състезания и турнири /по футбол, джудо, тенис на маса, стрийт фитнес, велосипеди, риболов/	Община Ценово, училища, МКБППМН – Ценово, футболни клубове	На 2 юни беше проведен Общински турнир по футбол между отбори от четирите основни училища по повод 1 юни – закупени футболни топки, купи и медали и осигурена почерпка за всички участници от МКБППМН – Ценово В навечерието на коледните и новогодишните празници на спортната площадка в двора на училището в с. Ценово беше проведен ежегодния общински турнир по футбол на малки врати, с участието на младежи от общината. Празничен коледен турнир по футбол на малки врати се проведе и в с. Долна Студена. В турнира участваха младежи от община Ценово и съседните общини – Свищов, Бяла, Търговище, Русе.
	2.2. Подобряване на условия за спорт на децата – стадиони, игрища за минифутбол, площадки за фитнес на открито, зали за фитнес, тенис на маса в зали и на	Община Ценово, училища, детски градини, футболни клубове	Община Ценово предоставя добри възможности за спорт. Има 4 открити спортни площадки за футбол на малки вратички, по една за тенис на корт и хандбал, 4 фитнес клуба, площадки за стрийт фитнес. В навечерието на новогодишните празници на спортната площадка в двора на училището в с. Ценово беше проведен ежегодният общински турнир по футбол на малки врати, с участието на младежи от общината. В двора на ОУ „Христо Ботев“– с. Ценово, със средства от Министерство на младежта и спорта, е изградена нова комбинирана площадка за стрийт фитнес на открито. Уредите за фитнес на открито в парка в Ценово също се използват активно от младите хора. В Ценово все по-голяма популярност печели съвременният Младежки център. Той се превърна в един от притегателните центрове за отдых и развлечения на младите хора не само от Ценово, но и от близките населени места. На разположение на младите хора са седем зали с възможности за отдых, развлечения и спорт. Залата за билиард е оборудвана почти на професионално ниво. За любителите на спорта са обособени две зали за тенис на маса. В с. Долна Студена е изградена комбинирана спортна площадка,

	открито, физкултурн и салони и площадки в училища и детски градини		разположена на площ от 2100 квадратни метра. На нея са обособени два центъра – мултифункционална станция с различни спортни уреди с ударопогълщащо покритие и скейт площадка. Монтирани са пейки за отдых, чешмичка за вода, съдове за отпадъци. В обкръжаващото пространство са засадени широколистни и иглолистни дървета, оформени са цветни градини с вечнозелени храсти и многогодишни цветя. В района са инсталирани 14 соларни модула, които осигуряват много добро осветление в тъмната част на денонощието. През 2023 година възложихме Инженеринг за проектиране, строителство на Комплекс за спорт и развлечение (сцена на открито, амфитеатър и зони за спорт) в УПИ IV – 912 в кв. 39 в с. Ценово и упражняване на Авторски надзор. Изпълнението на проекта ще премине под формата на два етапа. Съгласно Решение № 373 от 29.12.2022 г. на Общински съвет Ценово, за Изграждане на Комплекса в с. Ценово са осигурени средства за изпълнението на Етап 1 Проектиране. За извършване на строителството по Етап II – средствата са заложили в Инвестиционната програма на общината за 2024 г.
Цел 3: Насърчаване на изявите на дарбите на децата	3.1. Предоставяне на стипендии и еднократно финансово подпомагане на деца с изявени дарби	МОН, Община Ценово, училища	През изминалата година не е предоставяна стипендия на деца с изявени дарби.

ВАНЯ ИГНАТОВА,
Заместник-кмет „СХД“ и
Председател. *УПт*

Изготвил:

Даринка Попова,
Специалист „Образование“ и
Секретар на КДт

